

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük
az előfizetések megújítását.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkekk:	
Közgazdaság és társadalom. <i>Török Mihály.</i>	57
A tengeri mint védőnövény. <i>Csérer Lajos.</i>	58
Tehenek igára való alkalmazása nagyobb gazdaságokban. II. <i>Várady Géza.</i>	58
Első segély az állatok betegségeinél. VII. <i>J.</i>	59
Kisebbszakközlemények 60	
Irodalmi szemle:	
Hazai lapokból. —r. —ő.	60
Külföldi lapokból. <i>É.</i>	61
Könyvszemle.	61
Vegyes közlemények	62
Közgazdaság, üzlet, forgalom	63
Hirdetések	

A legjobb magvak

legolcsóbb beszerzési

forrása

MAUTHNER ÖDÖN
cs. és kir.
udvari szállító,

József főherceg Ő cs. és kir. Fensége udvari szállítója, a román király Ő Felsége udvari szállítója. Ferdinánd bolgár fejedelem Ő kir. Fensége udvari szállítója, a szerb király Ő Felsége udvari szállítója, Fülöp szász-coburg-góthai herceg Ő kir. Fensége udvari szállítója

magkereskedése

BUDAPESTEN,

VI. ANDRÁSSY-ÚT 23-IK SZÁM. (28.)

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Közgazdaság és társadalom.

Rövid ideig tartó szünet állott be abban a közgazdasági küzdelemben, mely az önálló vámterület kérdése körül az utóbbi években kifejlődött. A közvélemény figyelmét rövid időre elvonták a napi kérdések, melyek a pillanatnyi szükségletek kielégítésére vannak irányítva. A beállott szünetet tehát nem a harc végének, csak a viharokat megelőző pillanatra is a hazafias lelkesedés és a nemzeti önállóság eszméivel színesebbé tenni azt a képet, mely az önálló vámterületnek akarja megnyerni a nemzeti közvéleményt.

A közgazdasági élet új alapokra fektetése körül kifejlődő harcban a hideg gondolkodás, a kétszerkettő tudománya kell, hogy megadja a direktívákat, bármily csábító legyen is a hazafias lelkesedés és a nemzeti önállóság eszméivel színesebbé tenni azt a képet, mely az önálló vámterületnek akarja megnyerni a nemzeti közvéleményt.

A hazafias lelkesedés egymagában még nem elégséges a nagy igazságok felismerésére s talán ez is az oka annak, hogy a status quo fenntartása mellett még mindig erősebb tábor tömörül, mint az önálló vámterület mellett, mert a bizonytalanságok, az eredmények kétségességei visszariasztanak a sötétbe ugrástól.

A közélet minden terén a legnagyobb zavarok s megoldandó feladatok várják a szánalást. Ilyen viszonyok mellett, midőn a legjobb akarattal is alig képes megtalálni a közvélemény azt a fonalat, melynek segítségével a labirintusból minden veszély nélkül kijuthat, szinte merész vállalkozás oda dobn az amugy is bajokkal küzdő közgazdaságunkat annak az ismeretlen s eredményeiben beláthatatlan rázkódtatásnak, mely az önálló vámterület kimondását okvetlenül követni fogja.

Nagyon helyesen jegyezte meg Hegedüs Lóránt első képviselőházi beszédében, hogy az állam és társadalom előtt a megoldandó kérdések oly tömege torlódott össze, hogy a feladat nehézsége tulajdonképp abban a kérdésben rejlik, hogy hol fogjuk meg azt a kezdő láncszemet, mely után a többiek a logikai sorrend szerint következnek. — Ehhez még hozzá tehetne volna, hogy a feladatok megvannak és megoldásra várnak, csupán csak az a társadalom nincs meg, mely ezeket a kérdéseket rendezze. Mert az a társadalom, mely minden feladatát kimerítettnek vélte a pártküzdelmekből táplálkozó politikában, ma sokkal enerváltabb és sokkal gyöngyöbb annál, sem hogy megbirja azoknak a feladatoknak súlyát, melyek reá ilyen kérdésekben nehezdednek.

Szinte hihetetlenül hangzik s a kor optimista gondolkodására vet élénk világot, hogy társadalmi mozgalmak alapján elérhetőnek vélik azokat a célokat, melyeket a mívelt nyugat nagy államai századokon át tartó szorgalmas munka árán valósítottak meg. — Ipart teremtő társadalmi mozgalommal, a társadalom igazi rokonszenve nélkül — szélmalom harcz, mert önmagunk ámitása az, hogy a közgazdasági élet jövő alakulására nagy befolyással bír ez a mozgalom annak daczára, hogy a történelmi fejlődéssel határozottan ellenkező politika képezi annak alapját.

A természetben ugrások nincsenek. Ipart teremteni a nemzet és a társadalom bele nevelése nélkül, fokozatos átalakulás hiányában nem lehet s ipart teremteni önálló vámterülettel máról-holnapra szintén nem lehet, legalább is nem valószínű, hogy lehet. A mi pedig nem valószínű, azt a maga bizonytalanságaival erőszakolni kemény felelősséggel jár.

A numerusok háboruja lesz az önálló vámterület kérdésében kifejlődő küzdelem. Ebben a harcban a mezőgazdaság érdekei kell, hogy vigyék a döntő szerepet. Mert ipar nélkül s tönkretett mezőgazdasággal az önálló vámterület csak aransujtás — rongyos mentén.

Gabona termelésünket és állattenyésztésünket az önálló vámterület bizonytalan kimenetelű veszedelmek felé sodorja. Nyugati piacunk felé tört kellene vesztitünk azokkal a versenytársakkal szemben, melyeknek tőke gazdagsága csekélyebb haszon mellett is megfogja engedni, hogy velünk fel vegye a küzdelmet. Ausztriával szemben akkor a retorzió eszközeit el kell ejttenünk vagy legalább is szűkebb térre szorítanunk, ha ilyen körülmények között piacot keresünk a gabona és állatforgalomnak nyugat felé. Más jövedelmi forrásainkra nézve talán biztatóbbak a kilátások.

A magyar gyümölcstermelés; az erdőgazdaság, a bányáipar nem aggódhatik a külön vámterület miatt.

Ha visszapillantást vetünk az elmúlt ötven évre, lehetetlen nem látnunk, hogy a tervszerű közgazdasági politika helyét átengedtük a kapkodásnak és az esetéről-esetre való megélhetés vegetatív politikájának. Ott folytatjuk a cselekvést, a hol kezdeni kellett volna. A 48-as nagy átalakulásokat, melyek megadták a kezdeményezések és a tervszerűség lehetőségét, nem aknázták ki a nemzet s ma a primitív feladatok megoldásának pillanataiban élünk. A míg nem rendeztük a közélet számtalan hibáit és bajait, veszélyes dolog bele vágni a legnagyobb feladat gerendázatába. Egyetlen magyar államférfiu politiká-

Babós és Társai

vaskereskedése

KOLOZSVÁRT,

Belközép-utca 25. sz.

Van szerencsénk a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy az ujonnan megnyitott üzletünket dusan felszereltük mindennemű vasárukkal, u. m. gazdasági eszközök, háztartási cikkek, konyhaberendezések, mindennemű szerszámok, technical cikkek, kocsikenőcs, kovács szén, és minden e szakmába vágó itt fel nem sorolt tárgyakkól.

Bizományi raktárunk van a Budapesti Thury János és fia cég nagy szerkovács és haranggyárából, továbbá elvállaljuk a használt reszelők újra vágatását, a legjűnyosabb árak mellett.

B. pártfogását kérve vagyunk

Telefon sz. 351.

Kiváló tisztelettel

Babós és Társai.

ját sem igazolta annyira a történelem, mint a gróf Szécsenyi Istvánét s ma ötven év múlva is tényleg látnunk kell, hogy sem az önálló, független, sem az anyagilag erős Magyarországot megvalósítani nem sikerült, mert minden politika, mely ellenkezik a történelem logikájával és fejlődésével, saját eszközeivel boszulja meg magát.

A történelem a mezőgazdaságot tette a magyar gazdaság alapjává. Ezt ne feledjék el azok, a kik az önálló vámterület mellett küzdenek.
Török Mihály.

A tengeri mint védőnövény.

A minapi népies gazd. előadási utamban a Küküllő-mentén is tartottam előadásokat, a midőn a kiszáradt élénken érdeklődtek a mesterséges takarmányok természetéről: erős lendületben lévén a magyar lakosság körében a fehér marha, a szászok között pedig a piros-tarka szarvasmarha tenyésztése. Ez utóbbi (az ő tuberkulotikus hajlamaival,) inkább a helyi fogyasztást elégíti ki, míg az erdélyi fehér marha — úgy látszik — ez idő szerint az egész ország magyar marhatenyésztése regenerátoraként fog szerepelni, mert úgy tudom, hogy minden jóra való erdélyi bika a Királyhágón inneni részekre van lefoglalva. Ezen tény hát nem kevés érdeme a gróf Wass, a Sperker, gróf Teleky Árvéd, Kath. Status radnóti, Somogyi Albert s a Királyhalmi tenyészteteknek, ugyisint az állattenyésztési felügyelőségeknek.

Gazdáink belátták hát végül, hogy tisztán a rét és legelő termésével, szalma és polyvafélékkel nem lehet szép, erős állatokat nevelni: de jobb és változatosabb takarmányok után kell nézni, s így különösen elterjedt a *lóher* termelése, melyet, igaz, 6—8 éves kiadós és jó árakkal bíró magterméséért is felkaroltak. — Ezen növénynél az ismert gazda-conservatismus gyorsan engedett, mert kevés növény foglalt úgy teret, mint a lóher. Mondhatnám a *szükség* volt a protektora!

A küküllőmelléki hepe-hupás világban kicsi földje van az oláh, szász és magyar gazdának, mely kevés földön magának is, marhájának is akar táplálékot termelni! A nagyobb földparcellákkal bíró magyar s szász gazdák valahogy be tudják tartani a lóhertermelés szabályait, s az elővetemény, illetve a védőnövény kérdésében követik a gyakorlati tudomány tanácsait, a midőn a here magját őszi buza, vagy őszi rozs közzé, esetleg a tavaszi árpával vagy zabbal vetik el, s lezsedvén a kalászos termést, helyben marad a zsenge lóhervetés, a mely a jövőben termést ad!

Nem így van ám az oláh parcella-birtokos, a kinek fő-fő terménye a *málé*, de sőt abból él a sertése s bizonyos fokig a marhája (ez az ő egyedüli piaci czikke!) s bizony igen kevéske buzát vagy rozst termel, sokszor nem is! A kalászosok negligálása, illetve folytonos tengeritermelés és ugartartás mellett ujabban azonban mégis akar a gazda herét termelni! s így erősen kísérleteznek ama vidékeken azon eljárással, a midőn egy kapálás és egy töltögetés után június közepén *besszórják a herét a térdén felül érő tengeri főzzé*.

Egy népies előadásom után az óvatosabb szász atyafiak kérdést tettek hozzám: mi a véleményem ezen eljárás felől?

Természetesen kissé erőltetettnek jelzém. Az bizonyos, hogy a here ki fog kelni s fejlődni is fog az imént kapált és esetleg töltögetett földben, de egyenértékűnek nem lehet venni olyan herevetéssel, a mely a kissé ritkán vetett s kalászhányáskor zölden lekaszált tavaszi árpa alatt fejlődött. Az ilyen oláh herének a *gyepje* ritkább: a tengeri ugyan ritkábban áll mint pl. az árpa-védőnövény, de mégis jó magasra felnyulik, a napsugarakat tehát erősen gátolja, majd aztán sokáig áll a herevetés felett, hiszen csak szeptember végén, október elején török, az árnyékolás és védelem tehát akkor is tart még, a mikor már nincs szükség. Ott, a hol egy tengeri fő áll, azon a helyen kiszorult egy here-bokor; igaz, bizonyos fokig áll az ugyan kalászos vetőnövényekre is, de ezek mégis csak eltűnnek a nyár folyamán s nyomukban bokrosodhatik a here! A tengerinek kivált az erdélyi egyszerű művelés mellett jól esik a *töltögetés*, de a herésben nem kívánatosak az apró kis halmozások, nem egyenletes a fejlődés s gyökeresedés, de a kasza is sima felületet kíván! a dombok miatt magasan kell vágni, a termés jó része tehát ott marad, elszárad, és eltarlósitja a herést! Őszszel kivágja az oláh a kórót a kapával: ha magasan vág, ott marad a csutka, ha többen föld felett: úgy kivág egy pár szomszédos herét is: mert hogy a Vaszi lehajoljon s kaczorral metsze ki a kukoricaszárát, ahhoz neki csont van hasában, azért hogy puliszkával él! Nó és sokan ki se vágják őszszel a szárát, azt tartván, hogy a szár és az aljban az első here-sarjadék együttvéve, kitűnő legelőt képez, s bizony azon járhatja marháját hóesésig. — Hát ez még éppen absurdum!

No de szükség törvényt ront! Örüljünk, ha a kiszáradt herét termel, s pedig okkalmóddal a következő kép: Először a tengerit lehetőleg sorban kell vetni *s nem össze-vissza**) mint most, a sortávolság 65 cm. sorban 50 cm. álljon egy-egy fő s ne sűrűbben. Általán a most is divó túlsűrű állás oka annak szerintem, hogy a paraszt tengeri 18—25%-a nem bír beérni! A herevetéssel nem muszáj sietni! Inkább adjuk meg a tengeri alá való jó két-három kapálást, az első sarabolást el nem hagyván! Mert bizony egy kapálás mellett a jövő évi herésben $\frac{1}{3}$ gyom nő! Elég ha a herét július elején szórjuk közbe (k. holdanként 12 kgr. *ilyenkor kell*), ekkor már magas a tengeri, tehát hűvösen tartja a földet, mely rendszeren kapáltatván, parás is és gyommentes, abban kivált az erdélyi fensiki égalj alatt a here szépen fog megfogamzani. Rendes kapálás mellett a növény ugyanis erősen nő: tehát *ne töltögessük!* Azonban az egész nyár folyamán, nem árt, ha többször feljárjuk a tengerivel vegyes heretáblát, s a mutatkozó gyomot kiüszítjük! Hogy törés idején ne járjunk igával a hereföldön, az természetes, a szár töben s késsel való levágása még természetesebb; s hogy legeltetni csak erős sarjadást szabad lehető kímélettel, az könnyen belátható! Tavasszal felfagyás idején, egy kis hengerelés nem árt, s később, ha könnyű boronával járattjuk a herést; hasznos dolgot cselekszünk.

A „szegény ember vízzel főz“ elvénél fogva azt hiszem, hogy nem tévedtem a fen-

*) Nem gondolok éppen gépvetésre!

tiekben, s szűk viszonyok között elfogadható a tengeri, mint here-védő növény!

Csérer Lajos.

Tehenek igára való alkalmazása nagyobb gazdaságokban.

II.

A mi azt illeti, hogy van olyan gazdasági igás-munka, melyre a csekélyebb erőki-fejtéssel bíró tehenek nem lennének képesek, azt — eltekintve egyes tulságosan kötött talaju gazdaságoktól — nem tehetem magamévá. Igaz, nincsenek arra nézve erőmérési adataink, hogy a magyar ökör által pl. szántásnál kifejtett erőmennyiséget képesek e a tehenek is szolgáltatni, úgy, hogy a mellett még más irányban hasznosításnak is megfeleljenek. A tapasztalat, a gyakorlat azonban azt igazolja, hogy főleg nagyobb testű, erőteljesebb egyedek alkalmazásával laza talajon egészen könnyen, közép-kötött talajon is egészen jól megfelelhetnek a követelményeknek. Annál inkább megállják helyüket, ha — tekintettel a több oldalú szolgáltatásra is — teheneinket megfelelő takarmányozásban részesítjük.

Vegyük fel azonban, hogy egy tehénfogat nem képes azt a napi munkaeredményt felmutatni, a mit egy ökör-fogat után várunk, vagyük számításba azt is, hogy a tehenek bizonyos — néhány hetet kitevő — időszakban nem igazhatók s ezekhez képest tartunk minden 4 ökör helyett 5 darab igás tehenet. A fejés, borjakkal való bajlódás stb. külön munkák végzésére a rendes béres létszámon felül tartunk még egy tehénésztt s mellette egy kiegészítő bojtárt. A nagyobb testsúlyú ökrök több takarmányt igényelnek, de számítsuk azért teheneknél a takarmányt még többre, tekintettel a több-oldalú hasznosításra. És lássuk már most, mit igazol az elmondottak figyelembevételével egy be állított költség-felszámítás ismét csak a például felvett közép-birtok igényeinek szem előtt tartásával.

Kiadás:

3300 frt állat-tőke (30 tehén à 100 frt és 1 bika à 300 frt) 5% kamata, 4% értékcsökkenés = 9%	297.00 frt
1800 frt eszköztőke után 5% kamat, 20% elhasználás = 25%	450.00 frt
2700 frt épülettőke után 5% kamat, 2.5% törlesztés = 7.5%	202.50 frt
Takarmány 2020 mmázsa szénaérték à 1.20 frt	2424.00 frt
450 mmázsa szalma à 0.50 frt	225.00 frt
26 borju takarmányozási költségei	
1 éves korig à 15 frt	390.00 frt
1 bika takarmányozási költségei	80.00 frt
6 béres járandósága à 150 frt	900.00 frt
1 tehénésztt és bojtárja évi járandósága	220.00 frt
Általános kezelési költségekből esedékes	50.00 frt
Só, világítás, vasalás, gyógyszerek stb	180.00 frt
Összes kiadás	5418.50 frt

Bevétel:

26 borju à 40 frt	1040.50 frt
26 tehén után à 1000 lit. összesen	
26.000 liter tej à 5½ kr =	1430.90 frt
4000 mmázsa friss trágya à 15 kr.	450.00 frt
Összes bevétel	2920.00 frt

Bevételt a kiadásból leütve fennmarad 2498.50 frt kiadási többlet, vagyis ezen összeg terheli

A Zalathnai kénkovandó ipar részvénytársaság

Brassói kénsav- és műtrágya-gyára ajánlja legjobb minőségű mindennemű műtrágyáit

a t. cz. gazdaközönség figyelmébe. — 100 q.-án alóli megrendelést legcélszerűbb az „Erd. Gazd. Egylet“ raktárához intézni. —

Árajánlatokkal készséggel szolgál a **KÖZPONTI IRODA BUDAPEST, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám.**

a 30 darab igás tehen által szolgáltatott munka-erőt, a melyet szembeállítva a 24 igás ökörnek 3383-20 frtot kitevő évi tartási költségeivel, marad az igás-tehen tartás javára 883-70 forint.

En azt hiszem, hogy egy középirtok jövedelmezőségénél 950 forintot megközelítő összeg eléggé számottevő arra, hogy a tehenek igazásánál okvetlenül fölmerülő több gondosságot, szigorubb ellenőrzést megérdemelje.

A tehenenként 100 literre felvett tejmennyiség egyáltalán nem sokalható, sőt meg vagyok arról győződve, hogy megfelelő takarmányozást feltételezve, sokkal többre felvihető. Itt egyuttal egy esetleges aggodalmat kell eloszlatnom, mely vonatkozhatik arra, hogy az igazás a tehenek tejtermelésében jelentékeny apadást idézne elő. Csak nem régen mutatta ki Kovácsy Béla tanár a „Köztelek“-ben alapos kísérlet útján, hogy ezen apadás jelentéktelen s bőven pótolva van az által, hogy igazott tehenek teje magasabb zsirtartalommal bír, mint a nem igazottaké.

Már az eddig elmondottak is eléggé bizonyítják a tehenek igára alkalmazásának fontosságát. E mellett szól még az is, hogy olyan gazdaságokban, a hol tisztán tenyésztési célra tartanak pl. 20 tehenet, igen jól lehetne az igazás ökrök mellőzésével a tehen-létszámot 50 darabra felemelni, mely esetben 30 tehenet bátran lehetne minden időben, minden akadály nélkül igazni, más felől meg ilyen kombináció mellett a költségek inkább megoszolván, a gazdaság igaz ereje még kevesebb költséget igényelne!

Végül van még egy — szerintem — igen fontos momentum, a mely szintén a tehenek igazásának felkarolása mellett szól, s a mely kihatásaiban szarvasmarhatenyésztésünk emelését eredményezné. Még pedig egy oly irányban gyakorolna üdvös befolyást, a mely ma igen elhanyagolt s a mely épen tenyésztésünk általános felvirágzásának legnagyobb akadályát képezi.

Mostanában nagy gondot fordítunk a bika, a tulok és ökörnevelésre, míg az anyaállatok nevelésére ezen gondosságunk nem terjed ki oly mérvben, a mint az megérdemelné. Ha a tehenek igára használata általánossá válnék, nem e lennének kényszerítve — nagyobb testi fejlettség és így nagyobb erő kifejtőképesség elérését céllozván — a tehenek felnevelésére helyes kiválasztás, jobb tartás, takarmányozás által javítólag hatni? Nem lenne e meg akadályozva az, hogy a növendék anyaállatok 70—80%-a, még pedig a szine-java vágóhidra kerüljön, mint a hogy az most tényleg van? Ezekre csakis igen-nel felelhetek. S még tovább menve, elérnők azt is, hogy az 1—2 éves üszök helyett az ökörborjak nagyobb része kerülne a vidéki mézszárszékbe, csak a kiváló és sokat ígérő egyedek neveltetnének föl s így a selejtes és közép minőségű ökrökbeni túltermelés s a vele járó árcsökkenés is rendezve, korlátok közé szorítva lenne.

A szép, czimeres igás ökör büszkeségünk tárgya volt mindig, az ma is. Amde a büszkeségből nem élünk meg. Sőt boldogulásunk biztosításában ma már oda jutottunk, hogy az ökör alatt is borjut keresni vagyunk kénytelenek.

Várady Géza.

Első segély az állatok betegségeinél.

VII.

A második veszélyes tünete nagy gyengeség vagy más állapotok miatt bekövetkező szédülés, alétság és összeesés lehet.

Ilyenkor az egész testnek hidegvizzel való leöntözése, vagy csipős bürizgató szerekkel (terpentin-, ammoniák- és mustárszesz stb.) való bedörzsölése és erősítő italok (bor, sör, szekfü-, bodza-, hársfa- stb. virág théák 2—4 decziliter borszeszszel.) való adagolása ajánlatos; ha pedig a gyengeség huzamosabb ideig tartana, akkor jó és intenzív táplálásról kell gondoskodunk.

A veszélyes tünetek mellett előállhatnak még veszélyes állapotok is, melyeknek gyors megszüntetése egyenlő az állat életének megmentésével. Ilyen mindjárt a hasüregi zsigerek egyes részeinek előesése. Már említém, hogy átható hassebeknél a belek vagy a cseplesz egy része a seb nyílásán kijuthat a seb szabad felületére. Ilyen esetekben az előesett belső szerveket lehetőleg azonnal és a tisztaság szigorú betartásával kell visszahelyezni és alkalmas kötések vagy a seb széleinek összevarrása által bent tartani

A tisztaság elengedhetlen kelléke ilyenkor az, hogy a visszahelyezendő szervre semmiféle piszok, por stb. ne jusson. Legjobb tehát az ilyen szervet kilépése után azonnal 1—2%-os Carbolsav, Creolin vagy lysol oldatba mártott tiszta lenruhával befedni, de ha fertőtlenítő oldatunk nem lenne kéznél, a tiszta kútvizbe mártott ruhával is hathatósan megvédhetjük és védelme alatt vissza is helyezhetjük az előesett szerveket.

Ha aztán így a veszélyesebb tüneteket és állapotokat megszüntettük, vagy ha ilyenek miatt nem kellett beavatkoznunk, egyszerűen megtisztítjuk a sebet az esetleg rá tapadt piszoktól, vigyázva eltávolítunk minden idegen anyagot róla és tiszta kútvizzel vagy az imént említett carbolsav-, lysol-, creolin-, sublimát-, esetleg gyenge kékkő oldattal lemosunk s ilyen oldatokba mártott tiszta ruhával seb vattával, juttával stb. befedve bekötjük.

Nagyobb tátongó, vagy lebenyes sebeknél arra kell törekednünk, hogy a seb széleit lehetőleg egyesítsük, melyet leginkább az összevarrással érhetünk el, de elérhető ez némileg a vigyázva eszközölt pólyázással is.

Különösen fontos a sebszélek egyesítése és így a seb tátongásának kisebb tétele a gyógyítás idejének megrövidítése végett; minél kisebb a seb szabad felülete és az anyag hiány, annál gyorsabban gyógyul be a seb. Lebenyes sebeknél pedig, ha a felületről leszakadt bőr lebenyt megfelelő lekötés vagy varrás nélkül hagyjuk fityegni, már néhány óra elteltével beszűródik, megdagad és vagy befelé vagy kifelé fordulva, durva ajkas szél képez, mely miatt a gyógyulás kétszeres és háromszoros idő alatt megy végbe.

A sebeknél tehát már az első percekben úgy kell a segélynyújtásról gondoskodnunk, hogy a gyógyulás rendes folyamatának útját is egyengessük.

A veszélyes tünetek elhárítása után a tisztaság, ez után a kötés alkalmazása és nyomban a betegnek megfelelő nyugalom biztosítása következnek.

A további kezelésre nézve fontos még azon ténynek a figyelembevétele, hogy a nyílt sebeket nem csak idegen anyagok és tárgyak, hanem a tiszta levegő is izgatja, annál inkább pedig a rothadó anyagokkal és bűzös gázokkal telt istálló levegője. Ezért különösen mélyreható kiterjedt sebeknél, lehetőleg tisztalevegőjű, világos helyre állítjuk az állatot s felügyelünk rá, nehogy feltépje a kötést és össze dörzsölje, zuzza a sebet, melyre az állatok nagyon hajlandók.

Maga a kezelés a sebek napenkénti

tisztogatásából és a kötés felfrissítéséből áll. Mielőtt azonban erről részletesebben szólnék meg kell említenem, hogy a hevenysebeknél az első tisztogatás és kötés után fellépő lobosodás szabályozása végett hidegvizes borogatásokat szoktunk alkalmazni, mely célból a sebre helyezett kötés fölé még tiszta beázott vastag ruhát helyezünk s ezt vagy váltogatjuk, vagy egyszerűen öntözzük. Ha állandóan fennmarad a vizes ruha az alsó kötés felett, úgy arra kell figyelünk, hogy nagyon szoros ez a kötés ne legyen. A borogatásra rendszeren 4—5 napig, azaz a gennyedés beálltáig van szükség

Itt kell megemlékezni az annyira elterjedt és kedvelt árnikafestvényről, melyet a sebkezelésnél általánosan használnak a nép. Ennek a szernek egyetlen előnye az, hogy tiszta szesz folyadék levén, a vele lemosott seb némileg fertőtleníttetik. Az a gyógyító hatása azonban, melyet a néphit neki tulajdonít nincsen. Régebben, mikor még a sebkezelés kezdetleges állapotban volt a szagos és balzsamos szereknek kiváló gyógyító hatást tulajdonítottak, e mellett az arnikának, bizonyos ideg zsongító hatása is levén, az ugynevezett zúzott sebeknél, a hol a szövetekkel együtt a seb környékén levő idegek is zúródást szenvednek, bizonyos élénkítő hatást fejtett ki, a mire ilyen esetekben tényleg van is némi szükség, mert az elhalt összezuzott szövetrétegek gyorsabban távolodnak el és a sebek utólagos fertőzésének esélye csökken. Ma azonban, mikor a sebkezelés tisztán az antiseptikus eljárás nyugszik, erre a szerre szükségünk nincsen, mert azokat a veszélyeket, melyeket ez néha-néha távol tölünk, az alább említendő fertőtlenítő adatok sokkal biztosabban eltávolítják. Az árnikafestvény tehát jó, ha jobb szerünk nincsen, de teljesen nélkülözhető; a seb borogatására használt vízben pedig hatása egyáltalán nincsen.

Ezek előre bocsátása után visszatérek a gennyedező sebek kezeléséhez. Már volt arról szó, hogy csak a tiszta metszett sebek gyógyulnak elsődlegesen, gennyedés nélkül. A gazdaságban történő sérülések már keletkezésük alkalmával vagy anyagi hiányosak vagy fertőzöttek. Mind a két esetben be áll a gennyképződés. A mint tehát a borogatást félbehagyjuk, arra kell törekednünk, hogy a seb minél kevesebb gennyképződése mellett, gyorsan gyógyuljon. Ezen cél elérése legalkalmasabb az ugynevezett antiseptikus kezelés. Ennek pedig nagy általánosságban szólva, egyetlen egy feltétele van, s ez a tisztaság.

Ha a seb váladéka igen sok bűzös és szöveti csafatokkal telített, akkor nagyon jó szolgálatot tesz egyszer vagy kétszer fűszeres, szagos füvekből (szekfüvirág, bodzavirág, farkas-alma levél stb.) készült meleg fürdő alkalmazása és közvetlenül a seb fürösztése, lemosása után valamely biztos hatású antiseptikus szerrel való bekötése, még pedig az ilyen roncsolt sebeknél folyadékban kell alkalmazni a szert.

Első helyre a carbolsavnak, lysolnak 2—3%-os oldatát, a creolinnak 3—6%-os és a sublimátnak 1%-os oldatát tehetjük, mint a melyek tiszta seb felületére juttathatók és alkalmas kötéssel rajta tarthatók. Ezeket a kötések legfeljebb kétszer kell naponta megújítani.

Tisztább sebeknél, a hol kevesebb és tiszta gennyes váladék képződik, szintén alkalmazhatjuk a fenti szereket, de gyengébb, 1—2%-os oldatban. Ha pedig a seb felülete tömör apró, piros, egészséges szemcsékkel fe-

Eredeti Hanna árpa, Duppaui zab, tavasz rozs Champlain-tavaszbuzza kitünő minőségben jutányosan kapható

HALDEK

magnagykereskedésében, József főherceg Ő cs. és kir. Fensége udvari szállítójánál

(257.)

BUDAPEST, VII. Károly-körút 9.

dett, akkor áttérhetünk egészen száraz kezelésre és hűsítőporok alkalmazására. A leghasználtabb szerek közé tartozik itt a *jodoform*, melyet azonban átható büze miatt, különösen fejőstehén-istállóknál nem tanácsos használni, de nem is szükséges feltétlenül, mert jól helyettesíthető a *tanaforn*-mal, sőt más összetett hintőporokkal is, mint pl. a cserfakéregpor, faszénpor, kevés salicylsav, égetett timsó, vagy dermatollal keverve. A hintőporokkal kezelt sebeket szintén jó naponta egyszer creolin, lysol vagy carbol-oldattal letisztítani és utána behinteni.

A tulságosan sarjadzó vagy bujálkodó sebeket, mielőtt még nagyon kiemelkednének, edzeni kell, a mire vagy tiszta égetett timsópor, vagy vízbe mártott kékkővel való dörzsölés ajánlatos.

A fentemlített gyógyszereket szoktuk még kenőcs alakjában is alkalmazni, különösen olyan esetekben, melyeknél a seb tisztántartása nem látszik biztosítottnak. A kenőcsöknek egyébként a felület horzsolásoknál, szerszám és járomtöréseknél van különösebb előnye, egyrészt azért, mert gyógyító hatásuk mellett burkolólag és puhítólag hatnak. Így járomtörések és szerszámtörések esetén igen jól használható az 5–10%-os lysolos-kenőcs, nemkülönben jó szolgálatot tesz a gyógyulófélben levő sebeknél is, de csak a felhám képződésének időszakában ajánlatos, mikor már a hintőpor már nem tapad a sebre.

A régebben nagy előszeretettel használt carbolsavas-olaj már idejét multá. J.

KISSEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

Komló ültetéséről. Ha azt akarjuk, hogy jól fejlődő bő és finom lupulin termésű komlósunk legyen, úgy csakis ősszel, esetleg a télen *forogatott* földbe ültessük el a komlódugványokat — az ilyen kert tartósabb is. — Nem czélszerű eljárás tehát egyszerűen felszántott vagy ásott földbe fűzfa-vesszőként bedugni a komlódugványt, de nem praktikus ásott lyukba sem ültetni a komlót. Első évben ugyan vigan fejlődik a növény, mert gyökérzete a megmódított földben terjed, de már utóbb a fel nem ásott földbe ütődik bele, tovább nem terjed oly erőteljesen, csak lassan furja magát odább a fejlődő gyökér. A gödrök távolságát még az őszön kellett kimérni s a gödröt ki is ásni. De ez a munka még most se késő, — ha az idő engedi. A gödör 30 cm, mély s 25 cm. széles legyen; jó, ha a kihányt földet érett komposttal keverjük össze. — Ültessünk, mihelyt a földön járni lehet. A dugványokat 4–8 éves kertekből szerezzük be. Nem czélszerű fiatalabb vagy vénebb kertek dugványait ültetni. — Ezt a gödörbe feléig hányt földbe, rügyekkel felfelé, ferdén beszurjuk, körültre a földet letapossuk, s a gödröt a maradék földdel feltöltjük, úgy, hogy a dugvány felső vége a felszín alatt 8–10 cm. nyire legyen. — Ne álljon ki tehát, de mélyebbre se kerüljön! Az erős dugványból egyet, a vékonyakból kettőt tegyünk egy-egy gödörbe. Ültetés után az *első évben* bab vagy szőlő karót ültessünk le, a dugványtól északra.

Csérer L.

Halak szétküldése. A halak bár vízi állatok épügy a levegő oxigénjét használják fel lélegzésnél, mint a szárazföldi állatok, azzal a különbséggel, hogy ők a vízben oldott levegőből lélegzenek. A hideg vízben több levegő van, mint a melegben. 4°C. víz legsűrűbb. Ha a vízben sok levegő van természetesen az oxigén tartalma is nagyobb. Minél melegebb a víz, annál gyorsabb lélegzésre vannak a halak utalva, mert nagyobb az oxigén fogyasztás, holott a vízben aránylag kevesebb az oxigén. Ezeket kell szem előtt tartani, ha hosszabb útra küldetnek az eleven halak. A haltartókban tiszta friss víznek kell lenni, melybe gyakran kell oxigént bevezetni, a mi vagy a víz megújításával, vagy levegő beszívattatásával történik. Fontos még, hogy a

küldésre szánt halak teljesen sértetlenek legyenek, továbbá nem tévesztendő szem elől, hogy ugyanazon sulymennyiségű apróhalnak több oxigénre, tehát több levegőre van szüksége, mint ugyanolyan sulymennyiségű nagy halnak. Szétküldés előtt jó a befogott halakat néhány napig kisebb haltartóban tartani, különben a halak az új környezettől való félelmükben sok nyálkát választanak ki, a mi a vizet a tartókban nagy mértékben rontja.

Gyümölcspezsgő. A gyümölcspezsgő-bor nagyon kedvelt és üdítő ital és készítése is könnyű. 1 hektoliter nem nagyon savanyu gyümölcsborban 20–30 kg. cukrot oldunk föl és ezt a gyümölcsbort azután pezsgős palackokba töltjük. 2–3 liter gyümölcsborban 100 gramm friss borseprőt föloldunk, s ebből a folyadékból minden palackba néhány csepert adunk. A palackokat jól ledugaszoljuk, a dugókat dróttal lekötjük s a palackokat így elkészítve pinczébe raktározzuk be. Négy-hat hét múlva az erjedés olyan előrehaladott lesz, hogy a drótkötelék meglazításával a dugó erős pukannással kilöködik s a kiöntött bor a pohárban állandóan pezseg. Ilyen módon lehet olcsó, izletes pezsgőbort készíteni, a mihez legalkalmasabb az egyenlő mennyiségben kevert almából és körtéből csinált gyümölcsbor.

Borsószizsik. Miután a borsószizsik tavaszig borsóban él, s így az ilyen borsó elvetésével a rovar a földbe jut s petéit a növény csomóiba tojja, ez által a friss borsó megint zszizsikes lesz és termésünket elrontja. Ezért az így inficiált borsót vetésre ne használjuk, vagy pedig 50° C. melegnek tegyük ki. Ha nem vetőmagnak akarjuk az ilyen borsót felhasználni, tavasz előtt bármely czélra is el kell fogyasztani.

A Langshan fölnevelése. A Langshan tyukfajta kitűnő eredményeket ad, de csakis akkor, ha megfelelő táplálékot adunk neki. A fiatal Langshan-csirkéknek főtt és összevagdalt húst, főtt vért vagy huslisztet kell takarmányukhoz keverve adni. A Langshan csirkék kissé lassan tollasodnak, de jól táplálva erőteljesek és nagyok lesznek és a tyukok jókor tojni kezdenek.

A borjú fölfuvódása. Az elválasztott borjú fölfuvódásának oka a helytelen takarmányozás. Kerülendő a borjú takarmányozásánál az olyan takarmány, melytől szalma hasat kap. A borjúknak karcsuknak, inkább soványaknak kell lenniök. Takarmányuk legyen: tej, zuzott zab, kevés korpá, vagy dara nem sok szénaszeccskával keverve, szárazon etetve; jó minőségű, finom szálu széna és víz. A borjú a számára elkészített külön helyen tudjon mozgást végezni és kell, hogy elég levegőt és világosságot kapjon.

Mikor ültetessenek a gyümölcsfák? Nedves talaj mellett ajánlatos a gyümölcsfák ültetésénél a tavaszig várakozni, mert ősszel ültetve, sokat szenvedhetnek a tulnedvesség által. A tulnedves talajoknál, vagy sekély fel-talaj réteggel bírónál a halmos ültetés lesz ajánlatos. Minél nedvesebb a talaj és minél sekélyebb a jó minőségű feltalajréteg, annál magasabba készítsük a halmokat, de azért 50 cm.-nél magasabbak ne igen legyenek azok; szélességük azonban 4–6 m. lehet, hogy a fának jó támasztékjuk legyen és a gyökerek jó minőségű földet találjanak hosszú időn át, hogy annál jobban fejlődhessenek.

Ha a malacoknak hasmenésök van, meg kell változtatni úgy a kocza, mint a malacok ételét. Az ól és a válu dezinficiálandók, vagy egy más fertőtlenített ólba viendők át. Tejet nem, hanem csak magvas ételt kell nekik adni. Tiszta száraz szalma-almot kapjanak.

A vemhes kanczák ételadagját a vemhesség utolsó szakában megnövelni helytelen, de ép oly helytelen megkisebbitni is. A szokott rendes mértéket kell mindvégig megtartani.

A zabszalma hatása a tejre. Általában el van terjedve az a nézet, hogy a zabszalma ép oly ártalmas hatása a tejelválasztásra, mint

akár a borsódara. Dr. E. Pott vizsgálódása szerint a bükköny szintén alászállítja a tejmirigyek tevékenységét s azonfelül még a vajat keménynyé, faggyúszerűvé is teszi; ezen okból a bükkönydarát csak akkor szabad fejős tehennel etetnünk, ha azokat hizlalni akarjuk és azt óhajtjuk, hogy tejprodukcziójuk megszűnjön. Nemcsak a bükkönymag, de a bükkönynövény minden alkotórésze alászállítja a tejtermelést. A jó, hibátlan zabszalmáról azonban ezt nem mondhatjuk, szintén nem jogosult azon föltevés sem, hogy a nagyobb adagban etetett zabszalma keserű ízű vajat és kellemetlen mellékizű tejet eredményez. Schleswig-Holsteinban 500 kg. élősulyra naponta 4 kg. zabszalmát is etetnek és emellett általános elismert kitűnő vajat termelnek; bátran mondhatjuk, hogy a kifogástalan minőségű zabszalmából annyit etethetünk, amennyire csak szükségünk van, hogy a kellő volument a takarmányban helyre állítsuk. Csak ha a zabszalma ismételtlen megázott, nyirkosan kazaloztatott s ez okból megfüledt vagy megdohosodott, csak ez esetben teszi a vajat keserűvé. Ilyen romlott zabszalmára nézve állhat Schwarzeneker azon kijelentése, hogy a csikóknál hasmenést okoz. Azon állítás, hogy a zabszalma faggyúszerű vajat eredményez, szintén valamennyi gabonaszalmára vonatkozatható, ha nem etetünk velük olyan anyagokat, melyeknek hatása ellenkező: a vajat lágyító, ilyenek a repczepogácsa, zabdara, buzakorpa, rizsliszt. A zabszalma továbbá gyakran rozsdás és üszögös, ez az állatnak tényleg ártalmára lehet, ha azt előbb meg nem szeccskázzuk és meg nem gőzöljük, amikor minden ártalom nélkül bátran etethető fejős tehennel is. (Gy. M.)

A jó tojó tyukok megismerése. A jó tojó tyukok megismeréséről az „Echo veteraine”-ben a következőket olvassuk: Egy amerikai tyuktenyésztő Röntgen-féle sugarak segítségével átvilágítja a tyúk testét és ily módon megtudja ismerni a jó tojókat. Egy óra alatt 30–40 tyukot lehet megvizsgálni. A rozsz tojókat hizlalásra fogják és minthogy így csak a jók maradnak meg, a tojások száma 30%-al emelkedik. Természetes, hogy ezt a módot csak nagy tenyészetekben lehetne igénybe venni.

IRODALMI SZEMLE.

Hazai lapokból.

A „Gazdasági Lapok” az ügető lótenyésztés érdekében tartott országos értekezleten elmondott nézeteket ösmerteti. Az értekezlet oda konkludált, hogy a földmívelésügyi minisztériumtól az állam segítségét kérje az értekezlet amerikai ügető ló tenyésztése érdekében. Ha az értekezleten világosan bebizonyították volna, hogy az amerikai ügető tenyésztése, mint tenyészczél, mint jövedelmi fokozás, vagy mint testalkotra értékes anyag nyerése tökéletes lenne, még akkor is az államsegély első sorban a kistenyésztők, és legfőljebb a középbirtokosok tenyésztésére lenne kiterjesztendő. De csaknem minden vélemény megegyezett abban, hogy az amerikai ügető testalkota deformálódott, hogy az amerikai ügető apa ezen alkati hibáit a csikók átöröklék; nem minden vélemény fogadta azt el, hogy a hibákkal együtt a jó tulajdonságokat is öröklék a csikók; csak alig néhány fölshólaló állította azt, hogy az amerikai ügető hátsó lábának is megfelel, épen ezért nagyon kétséges előttünk, hasznos volna-e lótenyésztésünket a félvér angol tenyésztésről amerikai ügető tenyésztésre átfórmálni és gazdaságos volna-e ezt a kistenyésztőknek is tenni, mikor a jó lovat katonai célokra jól el lehet adni, míg ugyanerre a célra az amerikai ügető méncsikókat eddig egyáltalában nem veszik. Ha pedig a kis- és középbirtokosnak is hasznos lenne az amerikai ügető tenyésztése, akkor az államsegélynek éppen állami mének beszerzésénél kellene kezdődnie. De nem tartjuk másnak az amerikai ügetőnek

tenyésztését, mint olyan luxusnak, a mit csak jómódu és passzionátus tenyésztők éppen csak passzióból engedhetnek meg maguknak. A luxus pártolása pedig mezőgazdaságunkban még csak ezután, a *szükség* kielégítése után következhetik.

A „*Köztelek*“ legutóbbi számában a feleletek között egy olyan is van, mely mindenképpen érdeklő a hizlalással foglalkozó gazdát, mert láthatja, hogy az a mód, melyen hizóökreit itatni szokta, nem a tökéletes. Ime a tapasztalat és a tudomány által meghatározott helyes elve és módja az itatásnak:

Az ivóvíz fokozza a fehérje szétbontást s e miatt hátrányosan hat a hizásra, a miből az következik, hogy az állatra nézve előnyös az, ha kevés ivóvizet fogyaszt. De miután másrészt a szomjaztatás is ártalmas, mert az étvágyat csökkenti, elegendő vizet kell az állatnak adni, azonban annak fölvételét mérsékelhetjük az által, hogy vizenyős takarmányt is etetünk, mert a sejtekbe zárt víz nem fokozza a fehérjeszétbontást. Ha pedig elegendő vizenyős takarmányt etetünk az állattal, akkor többnyire beéri azzal, ha napjában egyszer, egy órával az estéi etetés előtt itatjuk, ezt pedig okvetlenül az istállóban, még pedig télen, lehetőleg állott vízzel czélszerű eszközölni, mert ha a kuthoz eresztjük az állatot, nagyon hideg vizet iszik s azonkívül mozog és ugrándozik, mi a gyarapodásra szintén hátrányos. Azon állítás, hogy ez a kevés mozgás előmozdítja az étvágyat s hogy e miatt többet használ, mint a mennyit árt, csak látszólag igaz, mert ha az állatok kellő változatossággal és czélszerűen elkészítve kapják a takarmányt, ugyis jó étvágyal fognak birni s e miatt nem szükséges, hogy mozgás által szerezzék meg azt. A hizó állatokra különben legelőnyösebb az, ha bármikor ihatnak, pl., ha az istállót önitatókkal látjuk el, hasonlóan, mint a hogy azt a tehénistállókkal tesszük, mert az önitatókban kissé fölmelegszik télen a víz és mert a hizóállatra is az a legjobb, ha akkor ihatik, a mikor szomjas. Attól nem kell félnünk, hogy az állatok az önitatókból többet isznak, mint különben, mert ha elegendő vizenyős takarmányt kapnak és ha csak kevés sót adunk nekik, ritkán isznak vizet, dacára, hogy az folyton előttük áll.

A „*Magyar Gazdák Lapja*“ „*Erdemes-e trágyázni?*“ czímmel foglalkozik az istállótrágyánál elvesző tömördek értékes anyaggal, a mi még elég gondos kezelésnél is sok, a nálunk divó trágyakezelés mellett pedig valósággal tömördek. A legértékesebb anyagban, a nitrogénben van a legtetemesebb veszteség, mert a vizeletben és a szilárd ürülékben levő nitrogén egy része a levegőbe száll, mint ammóniák, másik része nehezen oldható fehérjevegyületté válik. Különösen a hugynitrogén a becses és sajnos, különösen ebből vész a legtöbb kárba.

Dr. Maercker kimutatta, hogy 4 hó alatt az istállóban taposott trágyának hugynitrogénje 59%-et; a szabad ég alatt, szarvasban kezelt trágya hugynitrogénje pedig 81%-et veszít, a mi praktikus számítás szerint azt jelenti, hogy az istállóban 4 hó alatt taposott trágyából a veszteséget beszámítva egy területre 100 mm. helyett 250 mm.-t, szarvasban kezelt trágyából pedig 100 mm. helyett 500 mm.-t kell kihordani, ha bizonyos mennyiségű nitrogént akarunk visszapótolni. Nem nagy jelentőséggel bír ez a veszteség ott, a hol a trágyázással csak a talaj fizikai alkatát akarjuk javítani, de annál fontosabb, a hol növényi táplálékanyag, pláne nitrogénpótlás céljából trágyázunk. A legjobban konzervált istállótrágyával való trágyázásnál is szükséges a növény igényeinek megfelelő mesterséges trágyaanyagokat is alkalmazni.

A „*Néplap*“ hétről-hétre a kiscgazdák igényeinek megfelelő és könnyen érthető jó magyarsággal irt tartalommal jelen meg, melyből kétségkívül sokat tanulhat minden tanulni vágyó gazdaember. Legutóbbi számában különösen a kergeségről ad tiszta képet, el-

mondván benne a kergeségnek a juhba jutását, kifejlődését, biológiáját. Még a közölt primitív rajz is olyan, mely szemléltető és a téma jobb megértését elősegíti. Persze a cikket Monostori Károly írta, a ki ilyenképen tanujelét adja annak, hogy a tudományosságnak a népszerűsítés nem árt. Jó cikkek vannak még a lapban a fejőstehenek takarmányozásáról, a tyukok torokgyikjáról s a vetőmagvak vásárlásáról. Csinos a szépirodalmi része is. Szóval, a „*Néplap*“ valóságos miszsiót teljesít, a nem képzett kiscgazdánál, aki sok jót olvashat belőle.

A „*Méhészeti Közlöny*“ a méhes téli állapotáról és gondozásáról ad praktikus tanácsokat. Mert a maga idejében fölfedezett rendtelenség, zavar elhárításával sokszor nagy bajtól mentheti meg a méhészt. Kell tehát, hogy éber figyelemmel kísérje télen is méheinek életét. Mindenféle rongálást a méhesben rögtön ki kell javítani, egér tolokodhatott be, a menőkék halott vagy megdermedt méhekkal lehetnek eltorlaszolva, a mi azonnali intézkedéseket követel. Ha a kaptárokon kell javítást végezni, kerülni kell a kopácsolást, a kaptárak meglökését, stb. mert ez a méhesaládban izgatottságot okoz, a mikor is hirtelen s nagyon sokat esznek a méhek s ezáltal a vérhas-veszélyének teszik ki magukat, sőt ilyen izgatott állapotban többen elhagyják a téli fűrtöt s megdermedve hullanak le, mielőtt ismét elérnék azt. A méhek téli nyugalma biztosítanunk kell s ehhez az egyenletes hőmérsék szükséges. Legjobb a 3° C. hideg a 0 fölötti téliidőjárás a méheket csaknem folytonos izgalomban tartja. Ugyancsak a nagy hidegben kevésbé védett helyen is a méhek erősen zugnak és több táplálékot fogyasztanak. —r—ő.

Külföldi lapokból.

A növendék-marha teletetése. Csaknem minden tenyésztő más-más módot követ növendék jószágjának teletetésénél, de az az egy bizonyos, hogy több-kevésbé mindegyik eltér már attól a régi világban divó teletetési módtól, mikor a gabonát még hadaróval csépelelték el s az az ember, a ki azt forgatta, annyi szalmát és töreket tett a jószágnak, a mi takarmánynak meg alomnak is bőven elég volt. És sok öreg ember azt állítja, hogy abban az időben a jószág jobb kondícióban volt, mint most, mikor szécskázott takarmányt és kevesebb almot adunk annak. Ez lehet is, nem is igaz. Egy azonban bizonyos s ez az, hogyha szalasan adjuk a szalmát a jószágnak, az a szálalगतás, duskálgatás közben könnyebben ki tudja választani az erős rostú, emészthetetlen részeket, mint akkor, ha az apróra van vágva, a mi ezenfölül még költséges és fáradságos munkát is okoz a gazdának. Az utolsó két-három évben már szinte tulságba is mentek azonban azzal a takarékoskodással a gazdák, melynek alapelve olyan helyes, hogy t. i. annyit, de ne többet adjunk jószágunknak, amennyi csont- és izomfejlődéséhez szükséges. De ennyit azután okvetlenül megadjunk. A rossz tavaszi legelőknél látjuk meg az azután, hogy milyen haszna volt annak, hogy télen jól tartotta a gazda marháját. Mennyivel kevésbé romlik le a télen át jól tartott tulok is, mint az, a melyik nem jól teletelt. Jól tudjuk, a fiatal marhának vásárlásánál nagyon néznek arra, hogy jó vastag, durva legyen a szőre, mert ebből szoktak a jó konstitúcióra következtetni. Azt a tenyésztési elvet sohasem lehet elég gyakran hangoztatni, hogy ha a növendék jószág zárt helyiségben koncentrált, mesterséges takarmányt kap télen, az finom szőrű lesz és a legelőre hajtáskor, meg az időjárás változásánál könnyen meghül, mint az aklokban, karámkokban nem bőséges, de mégis elég tartalmas takarmányon tartott durva szőrű fiatal jószág, amely edzett az időjárás ellen, a legelőn továbbra is erősen és fönnakadás nélkül fejlődik. Ilyet keresnek a vásárokon, s ez olcsóbb,

kevesebb fáradsággal járó, természetesebb és mégis többet jövedelmező tartási mód. (The Agricultural Gazette.)

A francia buzavetések állapota. A francia földmívelésügyi miniszter nem épen föl-emelő látványt tárt a francia gazdák szeme elé, mikor a vetések állapotát a départementi előadók jelentése alapján nyilvánosságra hozta. A hivatalos táblázatokból nemcsak a búzával bevetett terület csökkenése, de a vetések gyöngye állapota is nyilvánvaló. A 87 francia départementból a búzával bevetett terület 29 départementban 5—30% kevesbedést mutat, míg emelkedés csak 10 départementban volt 5%. Az 1898-val egyenlő terület volt 48 kerületben. A vetések állása január hóban 8 départementben nagyon jó, 57-ben jó, 17-ben elég jó, 4-ben közepes, 1-ben gyöngye. A decemberi fagyok sok és nagy károkat okoztak, nagyobbakat, mint amilyeneknek eddig tartották. Egyes kerületekben a vetés felét újra kell majd vetni.

A műtrágyák árusítása. A francia l'Aude département központi gazdasági egylete január 6-án tartott ülésében a következő határozatát terjesztette föl a kerület képviselőinek és szenátorainak:

„A műtrágyák vételét és eladását szabályozó 1888-i törvény egészítették olyképen, hogy, ha a műtrágya a meghatározott anyáértékekkel nem bír, mikor tehát a vevő károsodása evidens volna, az eladó nem az értékkülönbséget, hanem büntetésképen az értéknek egy megállapítandó nagyobb hányadát, például a negyedrészt tartozzék fizetni.

A műtrágyáknak mindenféle fantasztikus néven való áruba bocsátását, a mi a gazda megtévesztésére szolgál, büntetéssel kell sújtani. (Bizony ez nálunk is elkelne.) (Journal d'agriculture pratique.)

A gyümölcsmagvak csiráztatása. Nagyon sok panaszt hallani a gyümölcsstermelőktől, kiknek maguknak is van fajsokájuk, az iránt, hogy a különféle gyümölcsmagvak olyan rosszul csiráznak. Ennek oka pedig legtöbb esetben a kevésbé gondos kiválasztás, s a kevésbé gondos megőrzése és kezelése a vetésre szánt magvaknak. Hires gyümölcsstermelők elve az, hogy csak olyan magvakat használjunk vetésre, melyek teljesen kifejlettek és nem a legfinomabb fajták magvait, mert ezek gyakran elfajultak, elsatnyultak. Vad alma, körte és cseresznye magvak, egyáltalában a nem nemesített gyümölcsfajták adják rendesen a legszebb, legtartósabb fák. Aszalt gyümölcsből kikerülő magvakat ne használjunk vetésre, mert ezek az aszaláskor rájuk ható melegben csiraképességüket elveszítették. De a legszebb, legtökéletesebb mag is gyakran elveszíti csirázó képességét a helytelen kezelés és eltevés miatt. Télen át legtöbbször dobozban, száraz helyen tartják s azután tavasszal az előkészítetlen talajba elvetik, anélkül, hogy csirázó képességéről előbb meggyőződnenek. Pedig a nehezen csirázó gyümölcsmagvaknál erről meggyőződést szerezni kell is, de lehet is. — Egy nagy, széles virágcserepben, vagy egy lapos ládában, melynek fenekén levezető iyukak vannak, egy réteg homokos földet tesszünk, ezt kezünkkel jól lenyomkodjuk, azután rászórjuk a gyümölcsmagréteget, mire megint egy réteg föld jön egy réteg maggal, és így tovább, míg minden mag benne van. Négy rétegnél több ne legyen s természetesen a felső földréteg legyen. Az edény lehető alacsony hőmérsékletnél teleljen át. Mihelyt tavasszal a csirázás megindulását látjuk, a kicsirázott magvakat elvetjük. Dió, mogyoró, gesztenye és őszi barack magvakat egymástól 8—10 cm. távolságban, 3—4 cm. mélyre kell vetni és pedig mindig hegyes végükkel lefelé (Fr. Rundschau.) É.

Könyvszemle.

Hreblay Emil állattenyésztési m. kir. felügyelő (Gödöllő) munkái: *I. Baromfi-hizlalás és a hizott baromfiak értékesítése.* 45 szép ábrával. A munka tartalma főbb címekben: a) tyukhizlalás, b) pulyk-

hizlalás, c) ludhizlalás, d) kacsahizlalás, e) galambhizlalás, f) értékesítés. Ára vászonkötésben ajánlott küldéssel együtt 95 kr.

II. A gazdasági baromfitenyésztésre vonatkozó általános tudnivalók. 15 képpel. A munka tartalma: Kormányintézkedések a baromfitenyésztés érdekében. A hazai baromfiak nemesítésére ajánlott fajták és állami baromfitenyésztő telepek. A baromfikenyésztés fejlesztésére fennállott rendszer beszüntetése. A himnemű nemes-baromfiak és tojások csere útján való kiosztása. Baromfiállományunk hibái és a jövőben követendő tenyésztési eljárások. A tenyésztésre alkalmas baromfitörzsek kiválasztása. A baromfikeresztelés célja és átörökítés. A rokonverü tenyésztés és a vérfelújítás. A sikeres baromfitenyésztés veszélyeztetői. A baromfitermékek értékesítése és az értékesítő szövetkezetek megalakítása. Ára 25 krajczár.

III. Tyuktenyésztés. Minő tyukot kell a gazdaságban tenyészteni, hogy a tyuktenyésztésből jövedelmünk legyen? A szöveg közé nyomott sok szép képpel. A munka tartalma: I. A hazai tyuktenyésztésről általában. — 1. A tyuk udvar. — 2. A tyukól és berendezése. — 3. A tyukok takarmányozása és takarmányozó eszközök. — 4. A tyukok gondozása és a gyógyszerek. — 5. Tojástermelés és tojásgyűjtés. — 6. A költésre alkalmas tojások felismerése és kiválasztása. — 7. A költés és a költésnél használandó eszközök. — 8. Csibék kezelése, felnevelése. — 9. Csibék gondozása, takarmányozása. — 10. Csibenevelésnél használandó eszközök. — 11. A csibék osztályozása és a továbbtenyésztésre alkalmas egyedek kiválasztása. — 12. A vándoról és annak következménye. II. Tyukfajtákról. — 1. Milyen tyukot tenyészünk? a) Magyar tyuk. b) Kopasznyaku tyuk. c) Gyöngytyuk. — 2. Melyek a köztenyésztés fejlesztésére ajánlott nemes tyukfajták? a) A lángshán. b) A plimut. c) A világos bráma. — Ára 1 forint.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Tanügy.** A kolozsmonostori gazdasági tanintézetben most folynak a téli félévi vizsgálatok, s egész a hó végéig tartanak. A vizsgálatokra a földmivelésügyi miniszter dr. *Buda-házy Imre* kassai és *Czakó Béla* keszthelyi tanárokat küldötte ki miniszteri biztosként, innen pedig *Szecsény István* r. tanár küldetett ki hason tisztségben a keszthelyi gazdasági tanintézet vizsgálatára.

— **Segesvári komlótermelők értekezlete.** Mint már jeleztük, a segesvárvidéki komlótermelők e hó 10-én Segesvárott értekezletet tartottak, a melyen a földmivelési miniszterium felszólítására Ábrahám L. I. alelnök beszámolt azon tapasztalatairól, melyeket mult év őszén tett Ausztriában s Bajorországban a *komlónak mesterséges szárítása* dolgában s mely útjára Darányi Ignác földmivelésügyi miniszterünk küldötte ki államségélylyel. — Jelentést tevő párhuzamot vont a természetes és mesterséges szárítás között azon eredményre jutott, hogy a mennyire az időjárás csak megengedi, maradjunk meg a természetes (levegőn való) szárítás mellett. Tekintve azonban, hogy a késői komlófajták érése idején (augusztus 21—szept. 15-ig) különösen az erdélyi megyékben gyakran esőre változik az idő, a midőn levegőn soha, fűtött készüléken *mindenkor* lehet szárítani, hasznos befektetésnek tartja, ha a mesterséges szárító is kéznél van. Így pl. ő még ez évben szintén beállít egy cseh mesterséges szárítót, mert nem akarja kitenni magát annak a jövőben, hogy 10-15 q. késői érésű komlója tönkre menjen, mint az a mult évben sok erdélyi termelővel megesett, kinek a karón ment tönkre a termésének egy része. Nagyobb (s holdon felül) levő komlós kertekben feltétlenül ajánlja, ha beállítanak egy 800-1200 koronás készüléket, melylyel naponként 150-200 kg-ot lehet szárítani. Persze vannak 20-40 ezer koronás szerkezetek is! szövetkezeti szárítást nem ajánl, inkább községi mesterséges szárítók építését ajánlaná ott, a hol kistermelők vannak. Az előadás fo-

lyamán 8-10-féle tervrajz is mutattatott be, melyek közül kisebb kertekbe a cseh Lössner-féle, nagyobb termelőknek a Hueber és Anderlick-féle szárítókat ajánlja. — Többek sűrű hozzászólása után a kolozsvári komlótermelési szaktanár tette meg felvilágosító megjegyzéseit, s kívánatra az új *kertekben megválasztandó komlófajtákról* tartott egy előadást. Végül nem hagyhatjuk szó nélkül, hogy az értekezleten az érdekeltek nagyon kis számmal voltak jelen, a mi utójára is kérdésessé teszi: akad-e a jövőben miniszteri segély; lesznek-e egyesek, a kik a közérdekért utazni fognak?

— **Bikakiállítás és vásár Deésen.** A Szolnok-Doboka vármegyei gazdasági egyesület február hó 26-án tartja X-ik bikakiállítását és vásárját, melyre fölhívja a bikatenyésztők és az erdélyi-magyar fajta községi bikákat beszerezni akaró községi előjáróságok figyelmét. Bemutatható 1-3 éves erdélyi magyar fajtájú bika. Idegen vármegyéi bikái azonban nem díjaztatnak. Növeli a kiállítás értékét, hogy annak tartama alatt Csiky Elek állattenyésztési felügyelő minden kiállító tenyésztőt figyelmeztetni fog az állatján észlelhető hibákra s a kérdést tevő községi kiküldötteknek mindenféle fölvilágosítást meg fog adni. Messzemenő kedvezményekben részesíti a gazdasági egyesület a tenyészőket vásárolni akaró megyebeli községeket, a mennyiben a vásárláshoz szükséges összeget nekik 2-3 éves kamatmentes kölcsönként előlegezi s hogy a községnek az ár magassága elől vissza ne riadjanak, minden *kérelmező községnek a vételár 20 %-át a gazdasági egyesület, esetleg az állam fizeti.* Mindazok a községek, melyek ezeket a kedvezményeket igénybe akarják venni, tartoznak azt e hó 20-áig a gazdasági egyesületnek bejelenteni.

— **A sertésvesz csökkenése.** A legutóbbi állategészségügyi kimutatás szerint hazánkban most már csak 508 községben van sertésvesz. A nyár folyamán tudvalevően majdnem háromszor ennyi község volt fertőzve.

— **Támadások.** Nyíltan, vagy suttyomban, álutakon, vagy leplezetlenül, ravaszul, vagy ostobán, de folytonosan támadnak, szurkálnak, vagy csipkednek, a mi szövetséges társaink, a mi Lajtán tuli szomszédaink. Most a „*Berliner Börsencourir*” hoz egy nyilvánvalóan osztrák embertől származó cikket, a melyben a kereskedelmi szerződések 1903-ban való megújítása előtt már jó előre diszkreditálni akarja a külföld előtt Magyarországot s másrészt rénk hártja annak az ódiomat, — a mit nyíltan kimond — hogy *a kiegyezés az 1903 éven túl nem tartható fenn.* Vagy pedig mondjon ie Magyarország közgazdasági érdekei megvédésének jogáról. Ezt követeli. Semmivel sem kevesebbet. Unbedingte Unterverfung. Elsorolja, hogy micsoda hallatlan követeléseinek vannak Magyarországnak a vámtarifa revíziójánál Csupa teljesíthetetlen, az osztrák közgazdaság létét veszélyeztető követelés, a minek eredménye lesz, hogy *„az osztrák-magyar vámterület 1903 után nem fog tovább fennállani.”* „Magyarország sötétben szövi hálót” mondja a cikk. Talán a fejlett iparos államban tudhatnák, hogy sötétben hálót szövi nehéz dolog. De azt is tudhatják, hogy sötétben hurkot vetni könnyebb. Nagyon jól tudják.

— **A száj- és körömfájás** Németországban még nagyobb károkat okoz, mint minálunk. A német kormány ezeket áldoz évek óta, hogy e betegség gyógyítását, illetve megelőzését az állatorvosok és bakteriológusok felfedezzék. Jelenleg dr. Löffler tanár szerelmében biznak legtöbbször, a ki állítólag igen szép eredményt ért el kísérleteivel s a kinek új felfedezését már is büszkélkedve emlegetik a németek.

— **Román állatbehozatal.** A román fővárosból azt jelentik, hogy a mult héten a külügyminisztert meginterpellálták az iránt, hogy ott a román állatokat mért nem szabad magyar és osztrák területre behozni. A külügy-

miniszter — a közlés szerint — azt felelte, hogy ez ügyben tárgyalásokat folytat Magyarország és Ausztria kormányával s reméli, hogy azok kedvező eredményre vezetnek, mert Romániában állatbetegség egyáltalában nincs s a Magyarországon és Ausztriában alkalmazott óvórendszabályok csak ideiglenes jellegűek Bécsből ezzel a jelentéssel több tekintetben egyező hírt közölnek, mely szerint a tárgyalások e hó 6-án tényleg határozott alakot öltöttek volna. Némely bécsi körök, a melyek minden alkalmat megragadnak, hogy Magyarország érdekében egyet üssenek, ezekből a körülményekből következtetve, biztosra veszik, hogy Romániából minden fajta állatot szabad lesz már legközelebb Magyarországra és Ausztriába behozni. Ez, természetesen, tévedés; mert ha szabaddá tétetnék is a román behozatal, az szarvasmarhára egyáltalában nem vonatkozhatik, mert román szarvasmarhát a monarchia területére hozni egyáltalán nem szabad. A sertésbehozatalról pedig azért nem tartunk, mert alig pár hete közöltük, hivatalos jelentés alapján, hogy Romániában sertésvesz van.

— **A kopár és vizmosásos területeken teljesített erdősitések állami segélyezése.** A földmivelésügyi miniszter, mint az előbbi években, úgy az idén is, ama szegényebb sorsu birtokosokat, kik a közzgazdasági érdekből befásítandó kopár és vizmosásos területeken az 1899. év folyamán önként — tehát az erdősitésnek az 1879. évi XXXI. t.-cz. 165 szakasza alapján való elrendelése előtt — és sikerrel erdősitettek, állami pénzségélyben részesítette, s illetve a teljesített erdősitések közzgazdasági értékéhez és fontosságához, valamint a tényleg felmerült költségek nagyságához képest 701 birtokos között 427859 k. hold kiterjedésű kopár és vizmosásos területek beerdősítése után 54534 korona pénzségélyt osztott ki. Egybevetve ezeket az adatokat az előző évek adataival — melyek szerint az 1896-ik évben 137, 1897-ben 382, az 1898-ik évben pedig 622 birtokos vállalkozott hasonló erdősitések teljesítésére — kitűnik, hogy a kopár és vizmosásos területek beerdősítése évről-évre örvendetes lendületet nyer és hogy a szegényebb sorsu birtokosoknak állami pénzségélyben való részesítése a kopár és vizmosásos területek beerdősítését hathatósan előmozdítja.

— **A borvizsgálati díjak leszállítása.** A bortörvény szigorú végrehajtása következtében a közönségnek gyakran érdekében áll a forgalomba kerülő borok kémiai megvizsgálattása, hogy a vevő a megvenni kívánt borra nézve magát tájékozhasssa. — Ennek megkönnyítése végett a földmivelésügyi miniszter az állami vegykerületi állomásoknál eddig érvényben volt borvizsgálati díjakat folyó évi február 1-től kezdve tetemesen leszállította, úgy, hogy a legfontosabb borvizsgálatok díjai eddigi díjaknak felére, sőt még ezen alul is mérsékeltek.

— **Méhészek figyelmébe.** Az »Országos Méhészeti Egyesület« az egyesület tagjainak a következő kedvezményeket nyújtja: Ingyen, tehát minden díjazás, vagy provisio nélkül értékesíti méz- és viasztermelvényeiket (a mult 1899. évben közel 1000 métermázsa eladását közvetítette); jó és igen olcsó méhkaptárakat és méhészeti eszközöket szerez; szükség esetében ingyen kölcsönöz mézszállító edényeket; mindenféle méhészeti ügyekben felvilágosítással és szaktanáccsal szolgál; méhészeti könyveket díjtalanul kölcsönöz és az egyesületnek havonta megjelenő szakközlönyét ingyen és bérmentve megküldi. Az egyesületi tagok évi 4 korona tagdíjat fizetnek.

— **Lóhere- és luczernamag tisztításra** ajánljuk az E. G. E. tisztító raktárát, mely a kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Aru-raktárában (megkeresés és áru is oda intézendő!) van elhelyezve. (Kolozsvári vasut mellett.) Díjak mérsékeltek. Állami vetőmagvizsgáló állomás általi plombozás! (2)

Hizott szarvasmarha eladás.

A fogarasi m. kir. állami ménésbirtokon jelenleg hizóban álló

13 darab pinzgauai tehén,
2 darab pinzgauai bika,
2 darab kisorolt jármos bivaly ökör, (268)
30 darab kisorolt erdélyi igás ökör
és 8 darab feljavított kisorolt bivaly tehén

folyó évi február hó 24-én a ménésbirtok igazgatóságánál megtartandó zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalás útján el fognak adatni.

A pinzgauai tehének és bikák, valamint a bivaly ökrök és a bivaly tehének folyó évi márczius hó 10-én, az erdélyi ökrök pedig folyó évi április hó végéig veendők át.

A részletes árverési, illetve eladási feltételeket venni szándékozóknak a ménésbirtok igazgatósága díjmentesen megküldi.

Budapest, 1900. január hó 29-én.

Földmivelésügyi m. kir. Minister.

(252.) (törvényileg védve)

(Dr. Weissenberg H.)

Egyedüli biztos óvszer
a fertőző borjűvérhas ellen

• (BORJUVÉSZ.) •

Mindig biztos hatású egyszerű alkalmazás!

Elkülönítés, fertőtlenítés stb. szükségtelen.

Számos elismerő nyilatkozat.

Egyedüli készítője:

Menge B. vegyész Tichau O.-S.

Ismertető füzetek ingyen és bérmentve.

Magyarországi vezérképviselő:

Kalmár Vilmos

Budapest, VI., Teréz-körút 3.

Clichéket

árjegyzékek, könyvek,
szak- és folyóiratok, ka-
talogusok és hirdetések,

valamint minden egyéb nyomtatvány illusz-
trálásához rajz vagy fénykép után kitűnő
kivitelben és legolcsóbb áron készít és szállít:

Fischer Lipót

chemigrafikai műintézete

Budapest,

IV., Kossuth Lajos-utca 15.

az Ujvilág-utcával szemben.

Vidéki megrendelések is legna-
gyobb pontossággal és figyelemmel
teljesítetnek. (4.)

Reményik Victor

vaskereskedés,

Kolozsvárt Főter.

Ajánlja nagy választéku raktárát mindenemü
rudvasakban, vasgerendák, vas lemezek, fehér hágog,
aczelok, vas tengelyek, eke és ekerészleteit, láncz áruk,
vas és réz sodrony, mindennemü kovácsolt gép- és
sodronyszegzek, csavarárúk, rézárúk, faárúk, különféle
szerszámok, öntött **vaskemenczék** **takarék-tűzhelyek**
valamint mindennemü épület és butor-vasalásokban.

Különös figyelmet fordítok a mezői gazdaság
és kertészetben megkívántató legújabb és legjobbnak
elismert vasekék, kukorica morzsolók amerikai aczél
villák, aczél ások, kapák, csákányok, **kaszák** és
gereblyékre, melyek nyelezve és kiélesítve kaphatók;
továbbá mindennemü kerti fűrészek kerti ollok, olló és
szemző kések, mindennemü **méhészeti eszközök és mű-
lépet**, végül felhívom becses figyelni édes választéku
konyhaberendezési és háztartási czikkeimre, melyek
közül ajánlok különféle vajverő gépeket, fagylalt gép,
zsemleereszelő gép, husvágó gép, kávé és sódaráló gépe-
ket, zománczozott vas és lemez edények, vasbutorok,
mérlegek. hilelesített mérők és még sok itt fel nem
sorolt hasznos áruczikkeket. 258.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan a
legelőnyösebb árakban teljesítetnek.

Kiváló tisztelettel

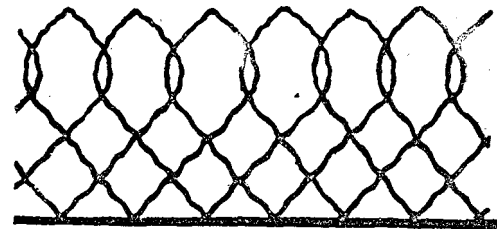
Reményik Victor.

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövét-fonát és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Torda-utca 9. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek,
erdők, vadaskertek, szőlők, sirhelyek, stb. bekerítéséhez
való **Gép-sodrony-fonatait**, majorsági udvarok fo-
nattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági,
magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó-
rosták, szén, kocsz, kavics válogatásához; szikrafogók
gépekhez. Zöldre festett légy szövét, szelelő és löher-
rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra
vas-, réz- és czinszövetek, Kruppa-sodrony szegély-
zetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerité-
sére. Különféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és
szíták, ruganyos ágybetétek (mátrácz), sodrony-láb-
törlők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve
szolgálok. (121.)

CSIRÁZTATÓ KÉSZÜLÉK
IGEN PRAKTIKUS, OLCSÓN
ELADÓ. CZIM A KIADÓBAN!

X.

Eladó

a Báró Wesselényi Miklós ur ő méltósága kékesi
birtokából, itt már meghonosított **Bánati tavasz**
vetőbuza, triörözött szép nagyszemü 81 kilós, meter-
mázsánként 16 korona, a Lékenczei vasuti állomásra
szállítva. Zsák vételárba számítva.

Megrendelhető **Karácsony Sándor** gazdasági
intézőnél, posta állomás helyben. (273.)

(261.)

Egy gazdaságban eladók:

Nagyon szép **fajbúza**, blsulya 83 kg. ősszel és
tavasszal is vethető anélkül, hogy elfajzanék. Több évi
kísérlet eredménye. Szalmája kevesebb mint a közönséges-
nek, de a ragya nem bántja s különösen jól sikerül
fensíkokon is.

Kitűnő **lencse**, árpával vetve igen jól sikerül,
kavicsos helyen is.

Egy 3 1/2 éves erd. magyar **bika**, jól folytat, anyja
díjat nyert kiállításon.

6 lóerejű garnitur gőzcseplőgép, teljes felszerelés-
sel, szalma fűtőkészülékkel, teljesen új, semmi javítás
nincs rajta.

Czim (270.) alatt e lap kiadóhivatalában.

10 m. m. szép bükköny vetőmagra
lévén szükségünk, mintázott aján-
latot kérünk az utolsó ár meg-
jelölésével.

M. K. GAZDASÁGI TANINTÉZET
KOLOZS-MONOSTORON.

(272.)

Fairbanks mérlegek

a legtökéletesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százas rendszerűek, tolösúlyú fémmérőkkel bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérle-
gelik. Tartósság, pontosság és könnyű kezelésük fogva úgy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitünőbb mérlegek.

Gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket

ezészerű és a célnak megfelelő szerkezetük fogva különösen a gazdák, gazda-
ságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek árainál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutára való feladás költségei már befoglaltatnak — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-út 14. címzendeők. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál.

FAIRBANKS MÉRLEG és GÉPGYÁR

részvény-társaság

BUDAPEST,

Andrassy-út 14.

Gyár: Külső Váci-út 156.

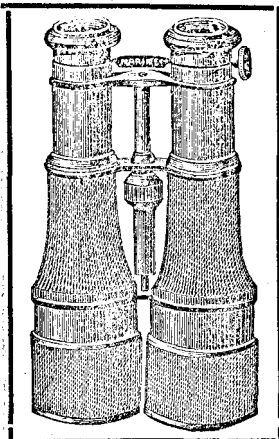
(262.)

CALDERONI és TÁRSA, Budapest,

IV., Váci-utca 30. szám. — IV., Kis-Hid-utca 8. szám.

Gazdaságokban nélkülözhetetlen műszerek.

Aneroid légsúlymérők középfinom és finom művezetettel, Higanysúlymérők, Maximal-minimalhőmérők, melyen leolvasható a volt leghidegebb és legmelegebb, valamint a jelen hőfok. Mérőlánczok rectificációval, Acél-Mérőszalagok vaskereszten, Szőgtűző korong, Üvegház-hőmérők, Szoba-hőmérők, Kazal-hőmérők, Pincze-hőmé-

rők széles beosztással, Melagály hőmérők, Keverék hőmérők, Burgonya mérleg, Esőmérők mérő-hengerrel, Hygrometer (nedvmérő), Lambrect-féle nedvmérő, Hitelesített szeszmérők, Hitelesített cukormérők, Kappeler-féle tejmérők, Soxlet-féle tejmérő hőmérővel, Wagner-féle bormérő üvegből, Alambic Salleron készülék, a bor szesztartalmának meghatározására, Szőgtűzők, Tábort, mezel és színházi látcsövek, Fényképezési készülékek. Leg-
ujabb Zeiss-féle távcsövek, Szemüvegek és orrcsüptetők.

Képes árjegyzék
kivánatra ingyen
és bérmentve.

224.

Keleti J. orvosi műszergyáros Budapest.

Főraktár: Korona-herceg-utca 17. sz.

Gyár: (Motor-erővel) IV., Károly-laktanya.

Állandó nagy raktár mindennemű állatorvosi és
gazdasági műszerekből, a legújabb előírás szerint.

Olcsó és jutányos árak.

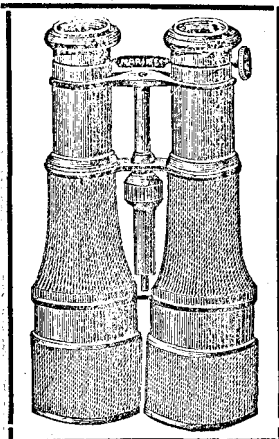
Javitások és műköszörülések elfogadtatnak.
képes árjegyzék ingyen. (263.)

CALDERONI és TÁRSA, Budapest,

IV., Váci-utca 30. szám. — IV., Kis-Hid-utca 8. szám.

Gazdaságokban nélkülözhetetlen műszerek.

Aneroid légsúlymérők középfinom és finom művezetettel, Higanysúlymérők, Maximal-minimalhőmérők, melyen leolvasható a volt leghidegebb és legmelegebb, valamint a jelen hőfok. Mérőlánczok rectificációval, Acél-Mérőszalagok vaskereszten, Szőgtűző korong, Üvegház-hőmérők, Szoba-hőmérők, Kazal-hőmérők, Pincze-hőmé-

rők széles beosztással, Melagály hőmérők, Keverék hőmérők, Burgonya mérleg, Esőmérők mérő-hengerrel, Hygrometer (nedvmérő), Lambrect-féle nedvmérő, Hitelesített szeszmérők, Hitelesített cukormérők, Kappeler-féle tejmérők, Soxlet-féle tejmérő hőmérővel, Wagner-féle bormérő üvegből, Alambic Salleron készülék, a bor szesztartalmának meghatározására, Szőgtűzők, Tábort, mezel és színházi látcsövek, Fényképezési készülékek. Leg-
ujabb Zeiss-féle távcsövek, Szemüvegek és orrcsüptetők.

Képes árjegyzék
kivánatra ingyen
és bérmentve.

224.

Alólirott tisztelettel értesitem a nagyérdemű helybeli és vidéki közönséget, hogy

CSILLAG MANÓ

elismert jó hírnévű

férfi divat, fehérnemű és kalap nagyválasztéku üzletét köz-
jegyző okirat alapján leltár szerint igen jutányos árban megvettem. Es ezáltal férfi ingeket, gallér és kélzölöket, zsebkezdőket, elegans nyakkendőket, férfi és gyermek kalapokat és sapkákat, utazó plaidok, kocsitakarók, rövid és hosszuszárú vadászharisnyák, sokféle igen finom fekete és színes fildeco strinflik, nadrág tartók, harisnya-kötő, ruha- és fogkefék, illatszerek, bőröndök, pénzszények, dohány és szivar-tárczák, esernyők, sétapálczák, téli és bálí kesztyűk, utazó utcaizai, valamint vízhatlan köpenyek és felöltők, vadász és szobai rövid kabátok, többféle ujjas mellény és ujj nélküli bőr piqué-mellé-
nyek, egyszóval nagyon sok és szép férfi divat-árakkal tul hal-
mozva vagyok és mivel

április elsőig kiárusítani kell

kérem a nagyérdemű közönséget e vállalatomban is támogatni, az árak nagymennyiségéről, jóságáról és olcsóságáról személyesen meggyőződni és becses vásárlásaikkal engem szerencsétlenni kegyeskedjenek.

Alázatos tisztelettel:

Schéfer András.

(259.)

GAÁL és MOLNÁR

legnagyobb butor-raktára

KOLOZSVÁRT, Unio-utca 8-10. sz.

Saját műhelyünkben és felügyeletünk alatt szakszerűen készült

ASZTALOS és KÁRPITOS BUTORAINKAT

a legsolidabb árakban, az érdeklő közönség becses figyelmébe ajánljuk.

(164.)

Gaál és Molnár.

Takarmány- búzakorpa és dereze

kitünő minőségű, 10 métermázsán felül bármily mennyiségben

igen jutányos árban

eladó.

Értekezni és rendelni lehet levélileg, akár személyesen: naponta d. e. 11 órakor e lap kiadóhivatalában, hol a korpa is megtekinthető.

Kitüntetve az ezredéves országos kiállításon.

RIMOCZY FERENCZ

butor- és épület-asztalos,

Kolozsvárt, Szép-utca 1. szám.

Elvállal mindennemű stíli butor-készítést a legsolidabb kivitelben. Készít portál és üzleti berendezéseket.

(221.)

KASS ANTAL

aranyozó-üzlete

Kolozsvárt, Belközép-utca 14. szám.

Aranyozó műhelyében készít új képkereteket tükörke-
retet, consolokat, szalon-asztalt, függönytartókat. Mindenféle aranyozott butorokat elvállal jutányos árban felelősség mellett.

Régi keretek aranyozását jutányos árban.

Továbbá templomi aranyozásokat új oltár készítését rajz szerint. Régi oltárok újabb aranyozását a legjobb es-
szolt arannyal

jutányos árban, felelősség mellett elvállal.

Oltár gyertyatartókat, feszületeket jó, tiszta és tartós arannyal, aranyozásáért felelősséget vállalok.

Pontos kiszolgálás!

(163.)

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: TELEKI GÉZA gróf.

Alelnök CSÁVOSSY BÉLA

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf. DESSE WFFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL, SZÓNYI ZSIGMOND
TELEKI SÁNDOR gr.

Vezérigazgató: SZÓNYI ZSIGMOND.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint a biztosítás terén híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes melegegését vívta ki magának; az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé, a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; — minden más illeték kizárásával.

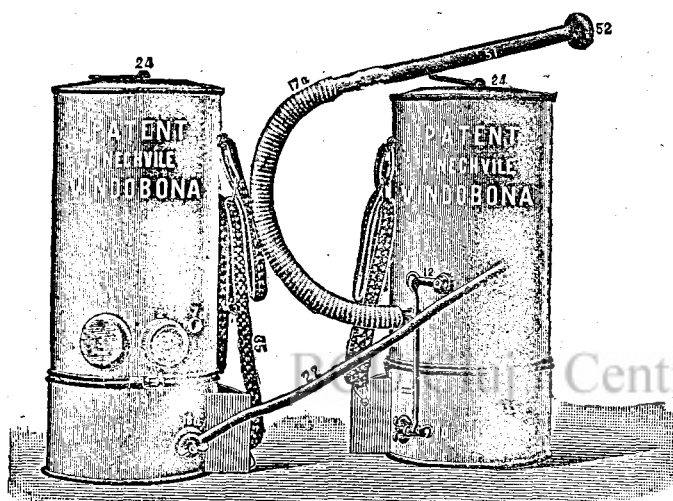
A takarmány és szalmáseleség

biztosítása egy intézetnél sem eszközölhető oly olcsón és oly kedvező feltételek mellett, mint a szövetkezetnél.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% „díjengedményben részesülnek.

Kiszagadják, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten (József-körut 8.) és a vidéken létesített ügynökségek. (185.)

A szőlő OIDIUM (lisztharmat) betegségének leküzdésére a

„VINDOBONA“

kénfúvó készülék a legjobb, aminek bizonyítéka a geissenheimi (Rajna mellett) gyümölcsészeti és borászati tanintézetben a „Torpille“, „La Rapide“, „Vulcan“, „Universal“ és „Vindobona“ kénfúvókkal végezett összehasonlító kísérletek eredményeképpen a „VINDOBONA“ kénfúvóról kinyilvánított szakvélemény:

»A készülék (Nechvile Ferencz »Vindobona«-ja) rendkívüli könnyüége daczára erős és tartós szerkezettel bír. Működése roppant könnyű, szinte játszva funkcionál. A legtakarékosabban működik.«

Kapható:

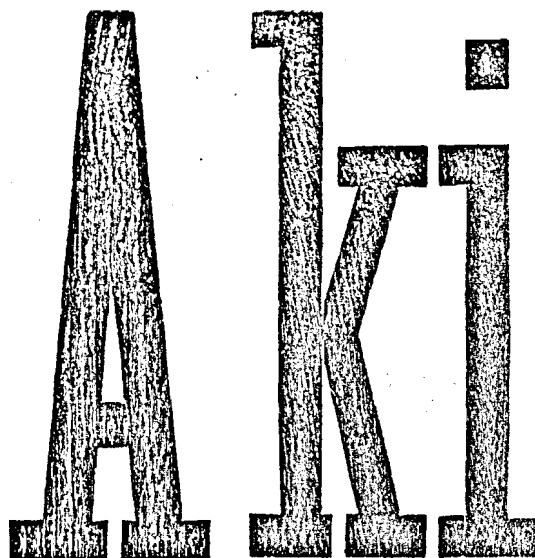
Oberth Frigyesnél MEDGYESEN,

vagy közvetlenül

Nechvile Ferencz

szőlőmivelő eszközök, érczaru- és pinczegazdasági gépgyárában,

BÉCS, VI. Griesgasse 14. szám.

tejgazdasági eszközöket
vagy gépeket venni szán-
dékozik!

tehenészetet akar be-
rendezni!

tejgazdasági telepet ki-
ván felállítani!

tejszövetkezetet óhajt
létesíteni!

az forduljon teljes bizalommal hozzánk.

Dijmentesen szolgálunk utbaigazítással, tanácsal.

Alfa-Separator

(244.)

részvénytársaság.

ezelőtt: Pfanhauser A.

Budapest, VII., Erzsébet-körut 45.

**Vető-
magvakból**

Luczerna,
Répamag,
Csomós ebir,
Francia perje
fűmag.

Korán érő:
tavaszi búza,
duppai zab,
székely tengeri.

Gróf Teleki Arvéd úr

Faiskolai termékekből:
vadgesztenye,
kórisfa,
tölgysorfák és
csemeték,
fűzdugványok.

**Magyar
tenyész-
bikákból**

(264.) 30 drb. kiválóan fejlett példány.
drassói uradalmában,
u. p. KONCZA.

Marcinkiewicz Ignác

férfi ruha-szabó

KOLOZSVÁRT, Belközép-utca 3. szám.

Ajánlja 18 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

FÉRFI-SZABÓ-ÜZLETÉT.

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövet-ujdonságokat.

Ugy helyi, mint vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(150.)